

Vlaams
Parlement

vergadering **C193**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 26 mei 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de invoering van een Beneluxreisbubbel – 2228 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Europese herstelfonds – 2258 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Europese herstelplan voor de coronacrisis – 2300 (2019-2020)	6
VRAAG OM UITLEG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het kantoor van Flanders Investment & Trade in Tel Aviv – 2272 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de Vlaamse houding rond de versterkte greep van Israël op de Palestijnse gebieden – 2309 (2019-2020)	18

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de invoering van een Beneluxreisbubbel
– 2228 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, de vragen inzake reizen, vooral in Europa, staan de laatste tijd erg in de belangstelling. Waar kunnen we naartoe, waar kunnen we niet naartoe? De Baltische staten hebben onderling afgesproken om vanaf 15 mei 2020 hun grenzen open te stellen voor elkaars burgers. Op deze manier wordt een reisbubbel gecreëerd tussen deze staten gedurende de coronacrisis, want het grensoverschrijdend toerisme was nagenoeg volledig stilgefallen. Ook verder van huis, tussen Australië en Nieuw-Zeeland, zou een reisbubbel gecreëerd worden. Een dergelijke reisbubbel tussen de Benelux-landen kan ook bij ons een oplossing bieden om de reishorizon van de Vlaming, waarvan de laatste dagen zoveel sprake is, wat uit breiden en de druk op de binnenlandse toeristische hotspots, bijvoorbeeld de kust en de kunststeden, te verminderen. Er is binnen de Benelux altijd al heel wat grensoverschrijdend verkeer geweest. Nu reeds kunnen Nederlandse toeristen via Vlaanderen en België doorreizen naar bijvoorbeeld Luxemburgse campingplaatsen. Dat is voor veel Vlamingen verwarrend. De grenzen mogen aan de ene zijde niet overschreden worden, maar aan de andere zijde kan dat dan weer wel. Mensen begrijpen niet altijd wat wel en niet mag. Daarnaast spelen ook andere elementen: Vlamingen mogen naar hun tweede verblijf gaan, maar als dat in Zeeuws-Vlaanderen is, mogen ze er niet naartoe. Dat wringt een beetje.

De vraag is ook actueler dan ooit, nu heel wat landen overwegen om hun grenzen open te stellen. Ook de Benelux heeft hierrond al enkele initiatieven genomen. Een gecoördineerde aanpak en wederzijds vertrouwen moeten daarin centraal staan. Ook de Europese Commissie heeft aanbevolen dat de grenscontroles aan de Europese binnengrenzen op gecoördineerde wijze moeten worden opgeheven, zodra hun situatie dat toelaat. Er zou dus prioritair kunnen worden bekeken of een Benelux-reisbubbel een mogelijkheid zou kunnen zijn.

Zijn er over het oprichten van een Benelux-reisbubbel reeds initiatieven genomen of gesprekken geweest binnen de Vlaamse Regering? Zo ja, wat werd reeds beslist of besproken? Of zal dit nog op de agenda worden geplaatst?

Is de Vlaamse Regering reeds gecontacteerd geweest door een van onze buurlanden omtrent een dergelijk initiatief of is zij hiervan door de Federale Regering op de hoogte gebracht?

Zult u hierover contact opnemen met de Federale Regering en respectievelijk de Nederlandse en Luxemburgse regering?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De Vlaamse Regering heeft zich over deze kwestie nog niet gebogen aangezien zij in dezen niet bevoegd is, jammer genoeg. Ook werd de Vlaamse Regering nog niet gecontacteerd door de Benelux-instanties in verband met een mogelijke Benelux-reisbubbel. Via het Benelux-overlegplatform werd tot nu toe ook geen informatie verspreid met betrekking tot de coronamaatregelen.

Ik weet wel dat op vrijdag 8 mei 2020 het Permanent Comité van de Benelux Interparlementaire Assemblee of het Benelux-parlement van gedachten heeft gewisseld over de grenssluitingen naar aanleiding van de COVID-19-crisis. Het Benelux-parlement zal zich tijdens de volgende weken buigen over het bieden van een perspectief aan de bevolking wat de opening van de grenzen tussen de drie

landen betreft. Tijdens de vergadering van de verenigde commissies op 5 juni 2020 zal een aanbeveling voor de bevoegde ministers worden voorbereid.

Ik kreeg van de buurlanden, het Groothertogdom Luxemburg en Nederland, nog geen signaal om een specifieke Benelux-reisbubbel te organiseren. Het openen van de grenzen is, zoals u weet, een federale bevoegdheid. Ook van die kant heb ik tot nog toe niets vernomen.

We hebben het daar natuurlijk in het Overlegcomité al over gehad. U hebt ongetwijfeld ook de communicatie gehoord van de minister van Binnenlandse Zaken die in bilateraal overleg met de verschillende buurlanden – Nederland, Luxemburg maar ook Duitsland en Frankrijk – aan het bekijken is hoe de grenzen open zouden kunnen gaan. Hij heeft daar zelfs zondag over gecommuniceerd dat het eventueel deze week zou kunnen. Ik heb daarover verder niets meer gehoord. Alles wat ik daarover weet, is wat u ook via minister De Crem gehoord kunt hebben.

Er is twee tot drie keer per week Overlegcomité waar telkens opnieuw die vraag wordt gesteld, niet alleen door mij maar ook door de Duitstalige Gemeenschap die mogelijks nog meer geïmpacteerd is door de grenscorrectie. Elke keer opnieuw vragen we de Federale Regering om dienaangaande initiatieven te nemen, want het klopt inderdaad dat nogal wat Vlamingen een tweede verblijf hebben in het Nederlandse Zeeuws-Vlaanderen of Zeeland in het algemeen, maar dat geldt evenzeer voor pakweg buurland Frankrijk. Het zou goed zijn, nu mensen hun tweede verblijf in het binnenland kunnen opzoeken, dat ze dat ook in het buitenland zouden kunnen doen omdat ze daar tenslotte ook belastingen betalen, maar we zijn natuurlijk ook afhankelijk van de beslissing van het land in kwestie. Het is ook een dubbele kwestie. Als wij zeggen dat de grenzen open kunnen, dan moet de andere kant ook nog zeggen dat ze bereid zijn ons te ontvangen. Het is de minister van Binnenlandse Zaken op federaal niveau die met die opdracht belast is. Ik zal niet nalaten om daar vanavond nog naar de informeren, want er is nog Overlegcomité.

– Cathy Coudyser treedt als voorzitter op.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik weet dat het een moeilijke vraag is, gezien de federale verhoudingen in dit land. De minister-president verwijst er terecht naar dat dit niet de bevoegdheid is van de Vlaamse Regering. Ik vind het jammer dat de doorstroming van informatie blijkbaar soms nogal stroef verloopt. Ik dacht dat dit toch wel iets vlotter zou kunnen gaan, maar blijkbaar niet. In het bijzonder wil ik verwijzen naar de brief vanuit de Benelux. Ik heb daar wat communicatie over gezien. De Benelux communiceert normaal gezien niet enkel met België als instantie maar ook met Vlaanderen. De problematiek van de buitenverblijven in Zeeuws-Vlaanderen vind ik helemaal een Vlaamse aangelegenheid. Daarom wou ik daar de nodige aandacht aan geven.

Minister-president, u zegt dat u vanavond daar nog de nodige vragen over zult stellen. Ik heb bij aanvang van mijn vraagstelling ook gezegd dat alle vragen over reizen de mensen bezighouden. Het is dan ook belangrijk dat u daar vanavond nog iets meer informatie over verkrijgt.

Ik wil er vooral de nadruk op leggen dat het tijd is om zeer eenduidig te communiceren naar Vlamingen die met grote vragen zitten. Ik heb het daarnet al aangehaald. Het is heel vreemd om te zien dat uw buurman met een buitenverblijf in Knokke daar wel naartoe mag, maar u met een tweede verblijf 4 kilometer verder over de grens niet. Ik begrijp natuurlijk dat het twee verschillende landen zijn en dat daar redenen voor zijn, maar het komt wel heel vreemd over.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, dat we niet bevoegd zijn, heeft Vlaanderen nog nooit tegengehouden om zijn mening te geven. Dat is zeker ook heel belangrijk in deze tijden.

Ik hoop in ieder geval dat het overleg tot een constructieve en snelle oplossing leidt, want heel wat mensen snakken daarnaar.

Ik was ook blij dat u verwijst naar ruimer dan de Benelux. Ik denk dan aan Frankrijk en Duitsland. Voor West-Vlaanderen bijvoorbeeld is een vlot verkeer met Nord-Pas-de-Calais heel belangrijk. Ik zou dan ook zeker willen vragen om het overleg met de Franse en Duitse collega's mee te nemen in het verhaal.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Een interessante vraag die ons allemaal bezighoudt en die ook eerder al aan bod gekomen is, maar toen met minister Demir, bevoegd voor Toerisme. Ik wil even herhalen wat ik toen gezegd heb. Grenzen opnieuw openen zal altijd in onderling overleg moeten gebeuren. Vlaanderen is daar inderdaad niet voor bevoegd. De Nationale Veiligheidsraad zal daar hopelijk snel bepaalde beslissingen kunnen nemen, maar we moeten altijd zien dat de epidemiologische situatie in het land waarmee je de grenzen opent vergelijkbaar is.

Momenteel is er ook veel sprake over wat men gaat doen met de horeca. Als we horen dat bijvoorbeeld in Nederland de horeca al sneller zal opengaan en als wij onze grenzen openstellen, ga je weer toestanden krijgen zoals bij het begin van de crisis. Het moet allemaal een beetje een gelijk speelveld zijn. Je kunt dat niet voor 100 procent gelijk trekken, maar een aantal basisvoorwaarden lijken me toch vervuld te moeten zijn. Ik hoop dan dat het aantal besmettingen blijft afnemen, zoals vandaag weer het geval was, en dat we stilletesaan kunnen denken aan een zomer die voor sommige mensen indien mogelijk toch wat verder gaat dan het eigen land.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Ik sluit mij graag aan bij de oproep van de collega's om als Vlaanderen toch opnieuw het voortouw te nemen en te pleiten voor een oplossing voor deze problematiek; het heeft ons in andere beleidsdomeinen ook niet tegengehouden. We moeten durven vooruitgaan.

Ook sluit ik mij aan bij wat mevrouw Talpe stelt. De grens met Frankrijk is nu een van de strengste grenzen wat grensoverschrijding betreft. Mocht er een probleem zijn en mocht u op het federale niveau tegenstand ondervinden, kan een gemeenschappelijk optreden onder Benelux-paraplu misschien wel de stap vooruit zijn die iets kan forceren. Ik heb begrepen dat die brief onderweg is naar u en naar de collega's uit Nederland en Luxemburg. Misschien kan die brief de aanleiding zijn om een gezamenlijk initiatief te nemen op Benelux-niveau.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Ik wil me zeker ook aansluiten bij deze vraag. Hier op 200 meter van de grens met Nederland vind ik het echt belangrijk dat alle initiatieven om een weloverwogen grensbeleid te voeren, nu genomen worden. Op dit moment – en dat wil ik even in het debat inbrengen – is het zelfs niet mogelijk om een familiebezoek te brengen over de grens. Wij mogen hier allemaal met een andere bubbel afspreken, maar mensen hier aan deze kant van de grens zijn nog altijd niet in de mogelijkheid om letterlijk 300 meter verderop bij hun dochter of zoon op bezoek te gaan.

Dat neemt niet weg dat ook alle andere vragen zeer zinvol zijn. Ik wil gewoon beklemtonen dat de grens niet iets heel vaststaands en moeilijks is, maar dat doorheen onze dorpen, regio's en grote gebieden stromen lopen als een levend

gegeven hier. Het is echt belangrijk om, met oog voor de veiligheid, te kijken hoe we in de praktijk die vele praktische problemen kunnen aanpakken. Ik sluit me dus aan bij de oproepen van vele collega's dat we hen steunen en dat u dit meeneemt naar waar dit opgenomen en opgelost kan worden.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik denk u dat u er energie wilt insteken om mij te overtuigen van het belang van het openen van de grenzen. Het is echt niet nodig, het is verloren energie. Gebruik ze voor betere zaken dan dit.

Ik zou bijvoorbeeld totaal niet toelaten dat de federale overheid zich zou mengen met het onderwijs. Ik zou dat niet toelaten en ik zou daar heel zwaar tegen in het verweer komen. Vanuit dit standpunt kunt u mij niet – hoe zal ik het zeggen – verwijten dat ik de grenzen nog niet heb opengezet. Het is gewoon mijn bevoegdheid niet, ik kan dat niet. Wij pleiten er wel voor op alle niveaus. Ik weet dat Pieter De Crem aan het praten is met Duitsland, Nederland en Frankrijk om zo snel mogelijk de grenzen te openen. Ik hoop daar een rapport van te krijgen.

Ik moet wel mevrouw Bouwers gelijk geven dat we goed moeten opletten. Om grenzen te openen, zijn er twee elementen. De verspreiding van de pandemie moet aan beide kanten van de grens vergelijkbaar zijn, niet identiek. We moeten in dezelfde fase van de curve zitten. En ook de versoepelingsmaatregelen moeten vergelijkbaar zijn. Iedereen verwijst naar zijn woonplaats. Ik woon in Brasschaat. De eerste zaterdag toen de cafés zijn dichtgegaan, waren in Breda, 20 kilometer verder, de cafés nog niet dicht. Ik kan u zeggen dat er velen naar ginder zijn gegaan. Ik wil niet weten – ik wil het eigenlijk wel weten – hoeveel besmettingen er naar hier zijn gekomen. Het is toch iets subtieler. Ik weet dat bijvoorbeeld de Nederlandse regering er wel een aandachtspunt van maakt. Zij wil ook de grenzen openen, maar als de Vlamingen massaal de grens oversteken naar Maastricht en Zeeland om te gaan feesten, dan is dat ook iets wat de Nederlanders niet graag zien gebeuren. Het is dus iets subtieler dan te zeggen: 'Gooi de grenzen open en we zien wel.' Er moeten ook veiligheidsmaatregelen worden genomen.

Ik ben het met u eens dat als tweedeverblijvers hier naar hun verblijf kunnen gaan en familiebezoek mogelijk is – dat is in eigen land ook nog niet mogelijk – en als uw tweede verblijf dan net over de grens ligt, dit zuur is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Europese herstellfonds – 2258 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Europese herstelplan voor de coronacrisis – 2300 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister-president, collega's, na de eerste groep van maatregelen van de Eurogroep begin april ten belope van 540 miljard euro, is er intussen toch al enkele weken sprake van het Europese herstellfonds. In de media is hierover al een en ander verschenen. De grote lijnen van het voorstel

van de Europese Commissie beginnen stilaan duidelijk te worden. Er zijn verschillende tendensen. Wij hebben in de media het Frans-Duitse voorstel van 500 miljard euro kunnen lezen. Daarnaast zijn er ook de voorstellen van de 'zuinige' landen, zoals ze zichzelf noemen, Oostenrijk, Nederland, Denemarken en Zweden. De Europese Commissie zou haar plannen op 27 mei 2020 kenbaar maken, waarna de Europese Raad mikt om op een Europese top eind juni definitief te kunnen landen.

De Commissie denkt eraan leningen aan te gaan waarbij lidstaten zich garant stellen. Die gelden zullen onder andere moeten dienen om overheidsinvesteringen te financieren die gelinkt zijn aan de Green Deal en digitalisering.

Verwacht wordt dat hiertegenover staat dat lidstaten die gebruikmaken van deze middelen, verplicht zijn om economische hervormingen door te voeren. Er zouden dus wel degelijk nog voorwaarden aan gekoppeld zijn. Dat is altijd in voorwaardelijke wijs natuurlijk.

Daarnaast moet een deel van het herstelfonds volgens de commissie dienen als hefboom voor meer private investeringen. Er wordt dan gekeken naar strategische sectoren zoals de farma-industrie, waar bij deze pandemie duidelijk van gebleken is dat Europa nog te afhankelijk is van het buitenland. Het herstelfonds zou ook meer investeren in bestaande Europese programma's zoals Horizon Europe.

Of de financiering van dit plan van de commissie vooral via leningen dan wel via subsidies zal verlopen, is nog niet uitgemaakt en zal ongetwijfeld nog tot veel debat leiden. Daarbij weten we dat enerzijds de noordelijke en anderzijds de zuidelijke landen daar een andere visie over hebben.

Gezien de positie van Vlaanderen als een Europese nettobetaler, maar ook gezien de grote impact die COVID-19 op onze economie in Vlaanderen heeft, is het natuurlijk zaak om goed na te gaan wat de voorstellen van de commissie voor Vlaanderen kunnen en zullen betekenen, en hierop zo goed als mogelijk proactief te kunnen wegen. Daarom heb ik een aantal vragen voor u, minister-president.

Wat is uw eerste reactie op de lijnen die al min of meer gekend zijn van de voorstellen van de commissie met betrekking tot dat Europees herstelfonds?

Welke thema's en specifieke maatregelen zijn hierin voor Vlaanderen prioritair?

Hoe zorgt u ervoor dat Vlaanderens belangen hierin behartigd zullen worden, zowel op intrafederaal als Europees niveau?

Hoe kan Vlaanderen worden voorbereid op het herstelfonds? Op welke manieren kan onze bedrijfswereld, maar ook ons onderwijsveld en andere Vlaamse stakeholders ondersteund of begeleid worden om de weg te vinden naar dit herstelfonds?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Op 18 mei, een week en een dag geleden, hadden we de aankondiging van de Franse president Macron en de Duitse bondskanselier Merkel. Zij pleitten voor een Europees herstelplan na de coronacrisis. Ze spraken van een fonds ter waarde van 500 miljard euro. Daar gaan we morgen inderdaad meer duiding over krijgen. Wat willen ze doen? Ze willen met garanties van de lidstaten het geld lenen op de markten, dat dan via de Europese begroting als transfer vloeit naar de landen en sectoren die het hardst getroffen zijn door de coronacrisis.

We weten al langer dan vandaag dat in een aantal landen, waaronder Nederland en Denemarken, er kritiek werd geuit op het voorstel om het geld als giften en niet

als leningen toe te kennen. Ze verwijzen ook naar de lidstaten die het minder nauw nemen met het begrotingsevenwicht. Duitsland en Frankrijk hebben in hun persconferentie wel expliciet gesteld dat die solidariteit tussen de lidstaten enorm belangrijk is.

Morgen zal de Europese Commissie samen met de Europese meerjarenbegroting ook de plannen voor het herstellfonds presenteren. Commissievoorzitter Ursula von der Leyen reageerde alvast positief op het Frans-Duitse voorstel, maar er zijn ook signalen, en in de pers verschenen ondertussen ook duidelijke aankondigingen, dat het plan niet zomaar overgenomen zal worden. De woordvoerder van het dagelijks EU-bestuur stelde dat het herstellfonds een balans van leningen, subsidies en giften moet zijn. Ook vicepremier en minister van Financiën Alexander De Croo liet ondertussen al optekenen dat het plan getuigt van een ambitieus en daadkrachtig Europa, maar dat er wel een evenwicht dient te worden behouden in de uitwerking, en dat specifiek tussen verantwoordelijkheid en solidariteit.

Wat is de houding van Vlaanderen ten aanzien van de voorstellen voor het Europese herstelplan?

Hoe staat u tegenover de kritiek van landen als Nederland en Denemarken en het aspect rond giften en subsidies?

Plant u overleg op het federale niveau omtrent de standpuntbepaling van ons land over het Europese plan?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Welke thema's en specifieke maatregelen zijn voor Vlaanderen prioritair en wat is de houding van Vlaanderen?

Sta me toe eerst een schets te geven van de uitzonderlijke sociaaleconomische situatie waarin we ons met zijn allen bevinden. We hebben al eerder periodes gekend van aanzienlijke economische vertraging, maar een dergelijke, gelijktijdige economische stilstand in heel de Europese Unie, en eigenlijk wereldwijd, is in de recente geschiedenis toch ongezien.

Uit de recente Spring 2020 Economic Forecast van de Europese Commissie komt als globaal plaatje naar voren dat de economie in de EU zal herstellen, en dat is het goede nieuws, maar dat het tijd zal kosten. Het verlies aan welvaart van de EU dit jaar wordt door de Europese Commissie op 7,5 procent van het bruto binnenlands product geschat. Dat is groter dan gedurende de financiële crisis in 2008-2009. Uiteraard dienen dergelijke voorspellingen met de nodige voorzichtigheid behandeld te worden en wat zich reëel zal afspelen, zal afhangen van het verdere verloop van de crisis. Het is toch, denk ik, een waarschuwing. Het is alle hens aan dek. Het kan dus ook nog slechter, want de voorspellingen zijn gebaseerd op gunstige assumpties. Maar op dit moment moeten we het hiermee stellen.

Na het ongezien grote welvaartsverlies in 2020 zal er normaal gesproken een gedeeltelijke heropleving volgen tot 6 procent van het bbp in 2021. Slechts een klein aantal EU-lidstaten, waaronder Duitsland, zal volgens de voorspellingen volledig herstellen. Een meerderheid van de landen, waaronder België, zal slechts beperkt herstellen. De economieën van Italië, Spanje, Griekenland, maar ook Nederland, zullen het minst terug opveren. Deze asymmetrie in het economisch herstel zal zich ook aftekenen in de werkloosheid, waarbij opnieuw landen als Griekenland, Italië en Spanje – landen die nu al hoge werkloosheidscijfers hebben – aan de staart van het peloton zullen bengelen.

De EU heeft veel kritiek geogst de voorbije weken, maar heeft desondanks een aantal cruciale beslissingen genomen om de lidstaten de mogelijkheid te bieden

om hun werknemers en bedrijven te steunen. De activering van de algemene ontsnappingsclausule van het Stabiliteits- en Groeipact en de flexibiliteit met betrekking tot de regels inzake staatssteun, zijn daarin zeer belangrijk geweest. Dat blijkt ook uit de cijfers. De Europese Commissie heeft al tot bijna 2000 miljard euro staatssteun goedgekeurd.

Maar het is ook waar dat elke lidstaat een andere bestedingsruimte heeft: het gebruik van staatssteun is dus heel anders. Zo beslaat de Duitse staatssteun maar liefst 51 procent van de goedgekeurde staatssteun en de Franse 17 procent. Voor België is dat 3 procent van het totaal. Wat we nu beginnen te zien, is dat het speelveld van de interne markt dreigt verstoord te raken. De eerlijke concurrentie op de interne markt komt in het gedrang.

Voor de volledigheid voeg ik er nog aan toe dat naast de activering van de ontsnappingsclausule van het Stabiliteits- en Groeipact en de versoepeling van de staatssteunregels, er de afgelopen weken nog belangrijke Europese beslissingen genomen zijn die het herstel moeten bevorderen. De Europese Centrale Bank keurde een opkoopprogramma goed. Binnen het Europees Stabiliteitsmechanisme werd een kredietlijn opgericht – Pandemic Crisis Support –, waardoor het mogelijk wordt voor de eurozonelanden om aan gunstige voorwaarden tot een maximumbedrag van 2 procent van hun bbp van 2019 te lenen. Binnen de schoot van de Europese Investeringsbank (EIB) werd een pan-Europees garantiefonds in het leven geroepen, dat publieke en private investeringen moet genereren, tot mogelijks 200 miljard euro. Tot slot is er met het SURE-instrument (Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency) een nieuwe leningsfaciliteit voor lidstaten opgericht om nationale steunprogramma's te financieren om de kortetermijnwerkloosheid op te vangen.

Al deze maatregelen geven de lidstaten enige ademruimte, maar we zitten nu in de laatste rechte lijn van een extra initiatief: het recovery fund of herstelfonds. De staatshoofden en regeringsleiders hebben de eurogroep en de Europese Commissie de opdracht gegeven om dat uit te werken.

Wat is bekend? De eurogroep van 9 april 2020 heeft al enkele contouren aangegeven van het herstelfonds: het moet een tijdelijk instrument zijn en bedoeld zijn om de COVID-19- crisis op te vangen. De omvang moet in verhouding staan tot de buitengewone kost ervan, de besteding moet verlopen via de Europese begroting en in lijn zijn met de EU-prioriteiten, alsook blijf geven van solidariteit met de meest getroffen regio's en sectoren.

Nu werkt de Europese Commissie binnen deze contouren verder aan de concrete invulling van dat herstelfonds. De ontwerpplannen van de Europese Commissie gaan in de richting van een onuitgegeven, uitzonderlijke en tijdelijke juridische constructie, die het mogelijk maakt om middelen te lenen die op korte termijn worden uitgegeven via de EU-begroting en pas terugbetaald zullen worden op de lange termijn.

Het voordeel van de constructie waar de Commissie aan werkt, is dat er op korte termijn een aanzienlijk volume aan middelen geïnvesteerd kan worden zonder de begrotingen van de lidstaten zwaar te belasten. Dat is uiteraard een verregaand idee, dat afwijkt van het principe dat de uitgaven van de EU in een begrotingsjaar gedekt dienen te zijn door de eigen middelen van de EU en de bijdragen van de lidstaten. Het voorstel zal juridisch goed onderbouwd moeten zijn en zal instemming vergen van de nationale parlementen van de lidstaten.

Hoe dan ook zullen de leningen op een later tijdstip door de lidstaten terugbetaald moeten worden. Uitstel is geen afstel. Daar moeten we ons terdege bewust van zijn, zeker gezien de hoge Belgische schuldgraad, die de komende jaren nog zal toenemen. Voor de Vlaamse Regering is het van belang dat het herstelfonds tijdelijk is en gericht op de COVID-19-crisis en de nasleep ervan. Het herstelfonds zal

een solidariteitsaspect moeten bevatten richting de meest getroffen regio's en sectoren. Dat staat ook in de contouren van de Eurogroep.

Tegelijkertijd is het van belang dat het geld niet zomaar zonder enige voorwaarden wordt uitgegeven. We mogen de Europese gezamenlijke investerings- en hervormingsagenda niet uit het oog verliezen. Investerings- en hervormingen moeten een EU-meerwaarde creëren. Daarom is het van belang dat de middelen geïnvesteerd worden in projecten die een win-win betekenen voor de landen zelf en de EU als geheel. Ik denk aan investeringen in duurzame en digitale transitie, waar onder meer onderzoek en innovatie een sleutelrol in zullen spelen. Daarnaast zijn ook investeringen die de weerbaarheid en strategische autonomie van onze industrie ten goede komen aangewezen. Zoals steeds is het van belang dat de investeringen ook voldoende toegankelijk zijn voor kleine en middelgrote ondernemingen.

Hoe bereiden we ons voor op het herstellfonds? Dat zal mee afhangen van de specifieke vormen van steun die er uit de bus komen. Naar verwachting zullen de lidstaten hervormings- en investeringsplannen moeten opmaken om aanspraak te kunnen maken op steun via subsidies en leningen. Bij de opmaak van die plannen zal de Vlaamse Regering de belanghebbenden consulteren.

Hetzelfde geldt voor middelen die via het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Europees Sociaal Fonds verdeeld zullen worden. Voor steun via InvestEU zal onder meer gekeken worden welke de specifieke rol kan zijn die de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen hierin zal kunnen opnemen.

Ik heb reeds het initiatief genomen om binnen de Vlaamse Regering een taskforce op te richten om de return van deze Europese instrumenten voor Vlaanderen te maximaliseren. Een werkgroep van experts heeft een extensieve mapping gedaan van de reeds bestaande Europese budgetlijnen en de mate waarin Vlaanderen hierop aanspraak kan maken. De bedoeling is om zo ook voor de nieuwe Europese initiatieven inzake het economische herstel na de coronapandemie tot een duidelijk plan van aanpak te komen zodat zowel de overheden als de Vlaamse bedrijven maximaal de beschikbare instrumenten kunnen benutten.

Hoe staat de Vlaamse Regering tegenover de kritiek van landen als Nederland en Denemarken? Leningen aan individuele landen moeten door die landen zelf terugbetaald worden. De andere landen lopen enkel een risico in geval deze leningen niet of slechts gedeeltelijk terugbetaald zouden worden. Subsidies moeten door alle landen mee betaald worden. Subsidies zijn dus een ander verhaal. De afgelopen weken zijn we getuige geweest van vrij uitgesproken meningsverschillen onder de lidstaten over de verhouding leningen/subsidies in het toekomstige herstellpakket. Ons land is reeds een nettobetaler aan het uniebudget, wat betekent dat we jaarlijks meer betalen aan de Europese begroting dan dat we terugkrijgen. Een Europees herstellfonds dat volledig uit subsidies zou bestaan, zou onze positie als nettobetaler waarschijnlijk nog verder verslechteren, en dit in budgettaire reeds erg moeilijke tijden. In elk geval is het momenteel nog te vroeg om op de zaken vooruit te lopen. De Europese Commissie zal erg binnenkort haar voorstellen publiceren.

Het Frans-Duitse voorstel is uiteindelijk ook maar een voorstel van twee – weliswaar politiek erg belangrijke – lidstaten in de Europese Unie. We mogen echter niet uit het oog verliezen dat voor een akkoord over de Europese begroting en het herstellfonds unanimiteit bij alle lidstaten noodzakelijk is. Er zal dus moeten worden gewerkt aan een compromis dat door iedereen gedragen kan worden.

Hoe zorgen we ervoor dat Vlaanderens belangen hierin behartigd worden? Plannen we overleg op het federale niveau? Het is de klassieke gang van zaken. Vlaanderen zit, net als de andere deelstaten, mee aan tafel bij het intra-Belgisch overleg en wij hebben onze contacten bij de Europese instellingen.

Ik wil er bovendien aan herinneren dat er momenteel veel aandacht gaat naar de discussie over het herstelfonds, maar mogelijk nog belangrijker is dat er ook snel een akkoord gevonden wordt over de Europese meerjarenbegroting. Ook hierover gaan zowel op Europees vlak als binnen België de gesprekken voort.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank u voor uw zeer uitvoerig antwoord. Ik denk dat het standpunt van de Vlaamse Regering daarin toch heel duidelijk is.

Uiteraard moeten wij als deelstaat zeer solidair zijn. Het moet een verstandige vorm van solidariteit zijn zodat wij in de toekomst onbegrensd zijn. Het zou geen goede zaak zijn wanneer er een schuldenunie tot stand zou komen die uiteindelijk het draagvlak van de Europese Unie onderuit zou kunnen halen.

Ik hoor in uw toelichting dat de Vlaamse Regering ook voorstander is van die verstandige solidariteit die gebaseerd is op principes van tijdelijkheid, maar ook transparantie, efficiëntie en wederkerigheid: een solidariteit waar toch wel degelijk voorwaarden aan gekoppeld zijn, een solidariteit die ook moet uitgaan van verantwoordelijkheid, waarbij lidstaten voor de toekomst bepaalde hervormingen moeten doorvoeren. Het is inderdaad niet ondenkbaar – laten we hopen dat het niet meer gebeurt – dat er reserves worden aangelegd voor de toekomst, zodat lidstaten op dergelijke schokken, die hoge werkloosheid meebrengen en de economie bijzonder hard kunnen treffen, voorbereid zijn.

Wat ons betreft moet een herstelplan gericht zijn op corona-uitgaven op basis van criteria die voor iedereen duidelijk zijn en moet het plan ophouden te bestaan binnen een termijn. U hebt er al naar verwezen dat ook de Vlaamse Regering er voorstander van is dat dat tijdelijk is en gericht zou zijn op de aanpak van deze coronacrisis en op de nasleep ervan.

Het is ook een bijzonder goede zaak dat Vlaanderen voorbereid is met de door u aangehaalde taskforce om de return van deze Europese investering en instrumenten voor Vlaanderen te maximaliseren.

Wanneer u zegt dat het Europese herstelfonds, dat volledig uit subsidies zou bestaan, onze positie als nettobetaler waarschijnlijk nog zou verslechteren, gaat dit natuurlijk problemen met zich meebrengen in budgettaire reeds erg moeilijke tijden.

Ik hoop alvast dat Vlaanderen, en via Vlaanderen uiteindelijk ook heel België, zich zal aansluiten bij de meer noordelijke landen, waarbij men dus bepaalde voorwaarden oplegt, maar wel uitgaat van een sterke solidariteit met de lidstaten en de regio's die het meest getroffen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Dank u wel voor uw antwoord, minister-president. Het is inderdaad een ongeziene crisis, niet alleen voor Europa, maar ook wereldwijd. De naweeën zullen ongetwijfeld nog vele jaren duren. De maatregelen die we nu nemen op alle niveaus, lokaal, provinciaal, Vlaams, federaal en Europees, zullen ooit betaald moeten worden, dat is nu eenmaal zo, daar moeten we nu al rekening mee houden.

De verschillen tussen de lidstaten: dat is natuurlijk de aard van het beestje, van Europa. Onderliggend heb je daar verschillende landen met verschillende systemen, ook met structurele verschillen, dat is nu eenmaal zo. De rol van Europa is om hier daadkrachtig te verenigen en een sterk en ambitieus herstelplan op tafel te leggen.

U hebt ook aangehaald dat u het solidariteitsprincipe ondersteunt, maar dat mag geen carte blanche zijn, daar moeten voorwaarden aan gekoppeld zijn. Ik denk dan aan de weerbaarheid van de lidstaten, maar ook het versterken van de Europese Unie zelf op langere termijn. U had het over de unanimité om tot een eindresultaat te komen; dat zal een ferme uitdaging zijn.

Maar als Vlaanderen en België zich constructief opstellen, zetten we al een stap in de goede richting. We weten dat we voor de uitvoer sterk afhankelijk zijn van de Europese Unie. Vlotte handelsstromen zijn voor ons heel cruciaal. We moeten dus absoluut meewerken aan een snelle opstart.

Ik zal in elk geval nauw opvolgen wat er morgen uit de bus komt voor het Europese herstellfonds, maar ook voor de meerjarenbegroting 2021-2027.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister-president, ik wil ook nog even benadrukken dat er nog heel veel moet worden onderhandeld maar dat er toch wel een belangrijk, duidelijk en ambitieus politiek signaal is gegeven.

Het belangrijkste is dat we nu eindelijk weten dat er in Frankrijk en Duitsland politieke wil is om de overdracht van 500 miljard euro aan Europese solidariteit te steunen. Frankrijk en Duitsland beseffen heel goed dat de Europese interne markt enkel maar kan verliezen bij een ongelijk herstel tussen de lidstaten. Een zwakke zuidelijke afzetmarkt is ook voor ons helemaal niet goed.

Het gaat inderdaad om een typisch Europees compromis. De zuidelijke wensen waren nog hoger en de noordelijke wensen zijn nog lager dan wat Frankrijk en Duitsland willen. Wij vinden dat Vlaanderen en België als stichtende lidstaat compromisvoorstellen moeten verwelkomen en goed moeten onderzoeken om er constructief mee verder te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Morgen is het een belangrijke dag wanneer de Europese Commissie hopelijk met haar voorstel zal komen dat nog een hele weg heeft te gaan. Voor CD&V is het duidelijk: dit is een zo ongeziene crisis dat geen enkel land in Europa er maar moet aan denken om het op zijn eentje de baas te kunnen. Wij kijken dus met heel veel belangstelling uit naar het herstellfonds, dat allicht in het kader van het MFK zal zijn, maar waarvan het nog niet duidelijk is of het twee aparte dingen blijven of niet. Het zal wel een apart juridisch kader kregen, zoals de minister-president zei, maar het zal toch moeten passen binnen het MFK.

Solidariteit binnen Europa is belangrijk, altijd al geweest voor CD&V. Wij zitten voor een deel op de positie van het Europees Parlement dat een tweetal weken geleden een resolutie heeft goedgekeurd. Ik ga er een passage uit voorlezen om duidelijk te maken welke positie wij innemen: "Het Europees Parlement dringt erop aan dat het pakket aan de hand van leningen, en vooral subsidies en rechtstreekse betalingen voor investeringen en eigen vermogen, wordt uitbetaald en het fonds rechtstreeks door de commissie wordt beheerd. We zijn dan ook van mening dat het geld moet worden besteed aan programma's binnen de EU-begroting met volledige parlementaire controle en participatie en moet worden onderworpen aan passende audit- en rapportagevereisten." Die tekst lijkt me op zich al een compromis te bevatten, maar ik geloof nooit dat het volledig met subsidies zal zijn, waarvoor de minister-president en de heer Vanlouwe een beetje vrezen. Het zal allicht een compromis 'à la Belge' of 'à l'Européen' zijn. Het zal in elk geval iets van beide worden. In welke mate meer van het een of het andere, daarover zal nog hard gebikkeld worden onder de lidstaten nadat de commissie met haar plan is gekomen.

Laten we hopen dat Europa nu in gang schiet. Ik heb ook in het federaal adviescomité voor Europese aangelegenheden gezegd dat Europa in het begin van de crisis bijna niet te zien was, maar dat ik hoop dat het een soort dieselmotor is. Een dieselmotor komt trager op gang maar blijft meestal langer meegaan.

En dat ze vervuילend zijn als ze geen goede roetfilter hebben, dat weten we intussen ook allemaal. Misschien is het ook tijd voor een goede roetfilter voor Europa? Tot daar mijn tussenkomst.

De voorzitter: Minister-president-Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Er waren geen specifieke vragen meer, dus ik heb daar niets aan toe te voegen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik had daarnet misschien aan de minister-president moeten vragen of het eigenlijk opportuun is, met deze crisis die we hebben en met de onzekerheid die er ook bestaat over een no-dealbrexit, dat het toepassingsgebied van dat herstellfonds ook wordt uitgebreid voor een scenario van een no-dealbrexit, en dat het herstellfonds dus rekening houdt met een eventuele no deal.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik wil eigenlijk mijn boodschap herhalen dat we ons constructief moeten opstellen voor dat ambitieus Europees herstelplan, en dat ik de minister volledig steun in die solidariteit en die verantwoordelijkheid. Ik denk dat dat enorm belangrijk is, ook voor onze handel met de Europese Unie. Daar moeten we toch volop aan hetzelfde zeel trekken. Ik dank u.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het kantoor van Flanders Investment & Trade in Tel Aviv – 2272 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik heb inderdaad een vraag over het kantoor van Flanders Investment and Trade (FIT) in Tel Aviv. Zoals jullie weten zijn die FIT-kantoren ambassadeurs voor internationaal ondernemen, en bieden die een aantal diensten aan. Minister, sinds 26 januari van dit jaar proberen wij u een heel simpele vraag te stellen: met welke bedrijven werkt het kantoor van FIT in Tel Aviv samen? We hebben dat tot twee keer toe via een schriftelijke vraag proberen te vragen, en het enige antwoord dat we krijgen is: 'alleszins niet met bedrijven in nederzettingen'.

Maar dat antwoord verbaast ons. Want dat is niet wat we gevraagd hadden; we hadden een lijst gevraagd van bedrijven met wie ze samenwerken. We hadden over nederzettingen met geen woord gerept. En de vraag is dus waarom u die lijst tot twee keer toe niet hebt willen geven. We hebben daar twee bijna identieke schriftelijke vragen over ingediend, omdat we de lijst met bedrijven zouden willen zien. En we hebben die tot twee keer toe niet gekregen. Dan vraag ik mij natuurlijk af waarom u dat niet geeft. Hebt u iets te verbergen misschien?

Als ik dan naar de website van FIT ga, dan zie ik dat u effectief iets te verbergen had. Ten eerste zagen we daar een oproep tot deelname aan een Tunnel Expert

Survey van Netivei. Dat is het overheidsbedrijf dat via treintunnels de nederzettingen – een mooi woord voor kolonies – wil verbinden met Israël. Tenminste, dat zagen we op de website van FIT, want ondertussen is dat verwijderd. U weet waarschijnlijk heel goed dat die nederzettingen die op die manier met Israël zouden worden verbonden, illegaal zijn volgens het internationaal recht.

Maar dat is nog maar een begin. Want op de website van FIT lezen we ook – en dat staat er wel nog op – over Shufersal, een supermarketen die 360 winkels heeft over heel Israël. Shufersal staat op de lijst van 112 bedrijven die actief zijn in illegale nederzettingen. Dat is een lijst die in februari werd gepubliceerd door de Verenigde Naties. Shufersal exploiteert winkels in illegale Israëlische kolonies, in bezet Palestijns gebied. Het betreft diensten en producten van bedrijven in die kolonies. Dat bedrijf is dus een actieve betrokkene bij de schendingen van het internationaal recht en de mensenrechten. En wat staat er doodleuk op een website van de Vlaamse overheid? Shufersal is op zoek naar suiker in papierverpakkingen van 1 kilogram. Wie kan daarbij helpen?

In het antwoord op die schriftelijke vragen staat dat bedrijven die gevestigd zijn in de bezette gebieden, door FIT in Tel Aviv niet benaderd worden. Dit wordt ook expliciet gemeld aan de Vlaamse bedrijven.

Het lijkt mij dat we met een probleem zitten, minister-president. Daarom heb ik een aantal vragen.

Waarom geeft u de informatie die wij vragen niet vrij? In geen enkel antwoord op onze schriftelijke vragen werd een reden gegeven waarom u die informatie niet aan ons wilt geven. Er wordt alleen gezegd dat men niet samenwerkt met bedrijven in de bezette gebieden. Dat blijkt echter niet zo te zijn. Waarom weigert u te antwoorden op de vraag met welke bedrijven FIT samenwerkt en samengewerkt heeft?

In de beleidsnota Buitenlands Beleid lezen we dat Vlaanderen functioneert binnen de internationale rechtsorde en dat Vlaanderen die waar mogelijk actief en positief moet beïnvloeden. Op welke manier beïnvloedt het kantoor van FIT in Tel Aviv de internationale rechtsorde actief en positief? Denkt u niet dat dat enigszins in strijd is met bedrijven die ingaan tegen die internationale rechtsorde?

Een van de doelstellingen van FIT is bedrijven ertoe aanzetten om de mensenrechten te eerbiedigen. Welke initiatieven neemt het kantoor van FIT in Tel Aviv om bedrijven in Israël aan te zetten om de mensenrechten te eerbiedigen? Zitten we niet met een fundamenteel probleem wanneer die bedrijven waarmee men samenwerkt zelf mensenrechten schenden?

Welke maatregelen zult u nemen zodat het kantoor van FIT in Tel Aviv ook in de toekomst niet zal samenwerken met bedrijven die actief zijn in de illegale nederzettingen, nu niet, en ook niet in de toekomst?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De vraag naar de bekendmaking van zijn contacten is een vraag die FIT in het verleden reeds meermaals toegeschoven kreeg. FIT beroept zich in deze gevallen op de uitzondering op de openbaarheid van bestuur, met name de relatieve uitzondering:

“De overheid moet de aanvraag afwijzen als blijkt dat het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van vertrouwelijke commerciële en industriële gegevens, die aan de overheid zijn meegedeeld (tenzij deze derden akkoord zijn met openbaarheid).”

Uit vergelijkbare vragen in het verleden kunnen we algemeen afleiden dat het merendeel van de bevraagde bedrijven een dergelijk akkoord tot openbaarheid

afwijzen. Als argument voor hun beslissing wordt aangehaald dat het openbaar maken van de gegevens van de betrokken bedrijven door andere bedrijven gebruikt of misbruikt kan worden voor concurrentiële doeleinden. Indien FIT zich niet zou houden aan deze geheimhouding, stelt de organisatie zich bloot aan mogelijke schadeclaims, wat vanzelfsprekend maximaal vermeden moet worden.

Voor het realiseren van een ambitieus en impactsvol buitenlands beleid – en de actieve en positieve beïnvloeding van de internationale rechtsorde – is en blijft de Europese Unie voor de Vlaamse Regering de eerste en belangrijkste hefboom.

FIT volgt het EU-standpunt, waarbij het niet meewerkt aan het connecteren van Vlaamse bedrijven met bedrijven die gevestigd zijn in de nederzettingen en communiceert dat ook proactief. De eindverantwoordelijkheid en eindbeslissing liggen uiteraard bij de bedrijven zelf, aangezien er geen handelsban in voege is ten opzichte van Israël.

De kernopdracht van FIT, zoals opgenomen in het oprichtingsdecreet, is de volgende: het agentschap heeft als missie om door zijn binnen- en buitenlands netwerk bij te dragen tot het duurzaam bevorderen van de export en de internationalisering van ondernemingen in Vlaanderen en dit door het aanbieden van kwalitatief hoogstaande en specifieke diensten. Daarnaast zet FIT ook in op het duurzaam stimuleren van de economische groei van Vlaanderen door een substantiële rol te spelen in het aantrekken van nieuwe buitenlandse investeringen en het verankeren van bestaande buitenlandse bedrijven in Vlaanderen. Het respecteren van de mensenrechten is as such geen rechtstreekse doelstelling binnen de opdracht van FIT, maar kadert wel binnen het duurzaamheidstreven van het agentschap.

FIT werkt actief aan die duurzaamheid. Ten eerste via het actieplan internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO). Hierdoor wordt de Vlaamse internationale ondernemer gesensibiliseerd en geïnformeerd over de mogelijke risico's op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO), die de ondernemer loopt bij zijn internationale handelsactiviteiten. Een concrete en handige tool die op de website van FIT wordt aangeboden, is de MVO Risico Checker: <https://www.mvorisicochecker.nl/nl>. Ten tweede via het consequent handelen binnen het internationale beleidskader van de Vlaamse overheid en relevante internationale organisaties zoals de Europese Unie, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling en de Verenigde Naties. Ten derde via het aanreiken van handvatten, praktische tips en handleidingen over de voornaamste internationale MVO-standaarden en richtlijnen: ISO 26000, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de United Nations Global Compact. Als het specifiek over de mensenrechtenproblematiek gaat, dan volgt FIT de POST 2015 Duurzame Ontwikkelingsagenda van de VN, de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, en de implementatie van de principes rond mensenrechten en ondernemingen via het Vlaams aandeel in het Belgisch Nationaal Actieplan (NAP) Business & Human Rights.

Deze sensibilisering gebeurt zowel voor bedrijven als voor het FIT-personeel in binnen- en buitenland. De verwijzingen naar duurzaamheid en MVO gebeuren op de website van FIT in het luik iMVO, via de nieuwsbrief, via het magazine Wereldwijs, in de mailings, tijdens de deelname aan en organisatie van opleidingen, seminars, colloquia en workshops, en door het hanteren van duurzaamheidscriteria bij onder andere de selectie van de Leeuw van de Export en bij de aanvraag van subsidies.

Van elk Israëliisch bedrijf dat door FIT Tel Aviv benaderd wordt of dat FIT Tel Aviv zelf benadert, wordt gecontroleerd waar het gevestigd is. FIT Tel Aviv vermijdt resoluut contacten met bedrijven in de bezette gebieden. Deze worden niet door het kantoor benaderd. Dit wordt ook expliciet gemeld aan Vlaamse bedrijven.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, ik dank u voor de antwoorden. Ik heb u nog nooit zo snel een blad horen aflezen. Het lijkt mij dat er effectief ergens problemen zijn. Ten eerste krijgen we die gegevens van FIT niet omdat er geen vertrouwelijke gegevens mogen worden meegedeeld. We vragen echter niet om vertrouwelijke gegevens. We vragen enkel en alleen om de naam van bedrijven waar FIT mee samenwerkt. Als we publiek geld investeren in een agentschap dat in het buitenland Vlaamse bedrijven moet helpen om in contact te komen met andere bedrijven, dan lijkt het mij een absoluut minimum dat wij met ons democratisch controlerecht te weten kunnen komen met welke bedrijven dat agentschap in het buitenland samenwerkt. Dat is geen vertrouwelijke informatie, maar dat is openheid. Verder is het heel opmerkelijk dat FIT die reden nooit zelf heeft meegegeven in hun schriftelijke antwoorden op onze vragen.

U zegt ten tweede dat FIT ervoor zorgt dat er niet geconnecteerd wordt met bedrijven in bezette gebieden. U zegt dat bedrijven in bezette gebieden niet worden benaderd en dat er gecontroleerd wordt. Ik weet niet of u hebt gehoord wat ik heb verteld in de vraag die ik aan u heb gesteld. Op de website van FIT zijn twee bedrijven terug te vinden waarvoor dit niet opgaat. Er is een bedrijf actief in de bezette gebieden met supermarkten. Een ander bedrijf verbindt bezette gebieden – kolonies die volgens het internationaal recht illegaal zijn – met Israël. Ik snap heel goed dat u een antwoord hebt gekregen van uw administratie en dat u dat voorleest, maar ik heb net twee voorbeelden gegeven van bedrijven die regelrecht ingaan tegen de richtlijnen. Is daar geen huizenhoog probleem?

U zegt ten slotte dat FIT werkt binnen het kader van de Verenigde Naties. De Verenigde Naties hebben talloze resoluties goedgekeurd waarin zij de bezettingspolitiek van Israël veroordelen. Ze zeggen dat dit niet conform het internationale recht is. Bovendien hebben we nog in februari een lijst opgesteld met bedrijven die die voorwaarden schenden en die actief zijn in de bezette gebieden. Een van de bedrijven waarvoor FIT op de website een handelspartner zoekt voor suiker van een kilo in papieren verpakking, staat op die lijst. Dus als FIT werkt binnen het kader van de VN, dan moet men onmiddellijk de betrekkingen daarmee verbreken. Als FIT bovendien zegt zich aan die afspraken te houden maar we op de website kunnen terugvinden dat dit voor twee bedrijven niet het geval is, dan ben ik nog veel meer geïnteresseerd om de volledige lijst te krijgen. Ik denk dat ik daar als Vlaams volksvertegenwoordiger alle recht op heb.

Minister-president, ik vraag geen vertrouwelijke informatie maar alleen namen. U zegt dat FIT zich houdt aan het niet-connecteren met bedrijven in bezette gebieden binnen internationale rechtsordes, maar dat klopt niet. Ik heb u daar voorbeelden van gegeven. Is dat geen probleem? Zult u hen daarop aanspreken? Tot slot zou ik heel graag de lijst bekijken om na te gaan wat daar nog allemaal tussen zit, want in Israël is er niet alleen de problematiek van het samenwerken met bezette gebieden maar ook van de militaire industrie die zeer sterk verweven is met het ministerie van Defensie, dat uiteraard enorm veel mensenrechtenschendingen begaan heeft. Ik zou daar graag eens in kunnen duiken en het uitzoeken. Daarom heb ik die informatie opgevraagd en zou ik die graag krijgen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister-president, ik zal er niet te diep op ingaan omdat mijn volgende vraag zeer nauw aansluit bij deze vraag.

Ik wou op één specifiek iets toch mijn licht laten schijnen, omdat het in deze vraag wel heel duidelijk aan bod komt, namelijk die transparantie van contacten met bedrijven. In mijn eerste jaren in het parlement is dit mij het meest opgevallen: als er buitenlandse zendingen of diplomatieke bezoeken zijn en wij daar achteraf

rapportering over vragen, wordt er geschermd met die vertrouwelijkheid om geen inzage te krijgen met welke bedrijven en organisaties er contacten gelegd zijn. Als het gaat over wapenexport of -import krijgt het parlement, maar ook de bredere bevolking, geen inzage in contacten of expliciete vergunningen die geleverd zijn aan bepaalde bedrijven en wordt er geen lijst van gemaakt, terwijl we zien dat dat in andere landen – Canada, de Verenigde Staten, maar ook een aantal Europese landen – wel gebeurt. Hier hoor je altijd hetzelfde: het FIT kan geen inzage geven in die documenten of contacten, of gewoon maar een lijst geven van die bedrijven – zoals collega D’Haese vraagt – om vertrouwelijkheidsredenen. Het gaat hier om belangrijke economische strategische informatie voor die bedrijven en dat mag blijkbaar niet publiek worden.

Ik hoop dat u intussen weet dat ik niet van slechte wil ben, maar ik stoor mij daar wel een beetje aan. Ik kan mij wel voorstellen dat het niet de bedoeling is dat dat overall op de straatstenen terechtkomt, maar ik wil toch expliciet de vraag stellen of u zelf denkt dat er geen andere mogelijkheden zijn om rond dit thema en rond dergelijke informatie toch meer transparantie te geven richting parlementaire controle. We hanteren hier in andere thema’s vaak ook vertrouwelijk inzagerecht, waar de parlementsleden gebonden zijn om daar op een deontologisch correcte manier mee om te gaan. Ik heb ook het gevoel dat dat het afgelopen jaar in dit parlement niet geschonden is als het over dergelijke informatie ging. Ik stel mij dus de vraag of u misschien bereid bent om samen met het parlement te onderzoeken op welke manier wij als parlementsleden toch de opdracht kunnen vervullen waarmee wij exact een jaar geleden naar dit gremium gestuurd zijn, om op een goede manier onze parlementaire controle te kunnen uitoefenen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Dank u wel, voorzitter.

Collega D’Haese heeft al verwezen naar de lijst die de VN-Mensenrechtenraad met een aantal jaren vertraging gepubliceerd heeft van bedrijven die betrokken zijn bij de Israëlische kolonisering van de bezette gebieden. Het is een goede zaak dat er in die lijst geen Belgische en geen Vlaamse bedrijven voorkomen. Maar ik denk dat het wel een terechte vraag is van collega D’Haese om meer zicht te krijgen op de samenwerkingen die het FIT aangaat. Als reactie op de publicatie van die lijst heeft Israël alvast de samenwerking met de Verenigde Naties ingeperkt. Ik vroeg mij af, minister-president, hoe u tegenover deze actie stond.

Een tweede vraag, die hier indirect bij aansluit, gaat ook over transparantie en openbaarheid naar de bevolking toe, en meer bepaald consumenten. *(Het geluid van Orry Van de Wauwer valt weg. Er is enkel nog een metaalachtig geluid hoorbaar.)*

De voorzitter: Het lukt niet, we kunnen u niet verstaan, mijnheer Van de Wauwer.

Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, ik dacht dat uw tussenkomst met zo’n metalmuziek meer in de commissie Cultuur op zijn plaats was. Ik heb uw vragen totaal niet kunnen verstaan. Misschien moet u ze maar schriftelijk overmaken en dan zullen we ze met veel plezier beantwoorden.

(N.v.d.r.: Na afloop van de vergadering heeft de heer Orry Van de Wauwer ons zijn vraag meegedeeld. Die luidde als volgt: "Er loopt al jaren een discussie of producten van Israëlische bedrijven uit de bezette gebieden een herkomstbepaling moeten hebben. Vooral de EU zou willen opleggen dat Israëlische producten die in de 'betwiste gebieden' worden gemaakt, waarschuwinglabels voor consumenten dragen Dit stuit op heel wat tegenstand, onder andere van Israël en de Verenigde

Staten. Een Franse rechter heeft het Europese Hof in een prejudiciële vraag gevraagd of verordening nr. 1169/2011 vereist dat specifiek vermeld wordt dat een levensmiddel afkomstig is uit een door Israël bezet gebied of nederzetting binnen dat gebied. In het najaar 2019 bracht de advocaat-generaal van het Europese Hof van Justitie een niet-bindend advies waarin wordt gesteld dat de EU-wetgeving vereist dat Israëlische producten worden geëtiketteerd als zijnde afkomstig uit de 'nederzettingen' en 'Israëlische koloniën'. Hoe staat u hiertegenover?"

Minister-president Jan Jambon maakte ons het volgende antwoord over: "Ik herhaal dat in deze kwestie Vlaanderen zich aansluit bij de standpunten en bepalingen op Europees niveau. Indien de EU om redenen van transparantie een label wenst aan te brengen dat de herkomst van de goederen duidelijk maakt, dan zal Vlaanderen zich daar niet tegen verzetten."

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Hoe schriftelijke vragen over Israël en Palestina met veel plezier worden beantwoord, heb ik intussen mogen ervaren. Het is heel duidelijk dat we een gevoelige snaar raken. Eerst een blaadje razendsnel aflezen en dan weigeren, gewoon weigeren, om op vragen te antwoorden.

Minister-president Jan Jambon: Het waren dezelfde vragen.

Jos D'Haese (PVDA): Het waren absoluut niet dezelfde vragen. U mag mij trouwens niet onderbreken, maar voor deze gelegenheid mag u het wel. U hebt net trouwens opnieuw niet geantwoord op de vragen die ik in de eerste plaats heb gesteld. Ik heb zeer concrete vragen gesteld over de samenwerking met bedrijven die in bezette gebieden zitten, terwijl u zegt dat er niet wordt samengewerkt met bedrijven in bezette gebieden. U weigert daarop te antwoorden.

Het is niet alleen een totaal gebrek aan transparantie over zaken die heel belangrijk zijn, mensenrechten, maar bovendien gaat het over een flagrante schending van het internationale recht door samen te werken met bedrijven in bezette gebieden, in de kolonies in Palestina. Ik vind het totaal onaanvaardbaar. Ik beloof u dat wij alles zullen doen om dit helemaal boven te spitten, want dit kan niet blijven duren. Het gaat over een van de meest gortige conflicten die er op onze werelddol bestaan: de bezetting van Palestina door Israël, de kolonisering van dat land door de bezetter, wat absoluut verboden is door het internationaal recht. U ziet er blijkbaar geen graten in. U zet regeltjes op papier, maar doet nadien het omgekeerde. Wij zullen alles doen om dit boven te halen, want dit kan absoluut niet door de beugel.

Karl Vanlouwe (N-VA): Over Noord-Korea zullen we maar zwijgen.

Jos D'Haese (PVDA): Ik dacht niet dat u het woord had, meneer Vanlouwe, dat is het eerste. En ten tweede kunt u over Noord-Korea alle vragen stellen aan de minister-president. Ik ben zeer geïnteresseerd in wat hij zal antwoorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de Vlaamse houding rond de versterkte greep van Israël op de Palestijnse gebieden – 2309 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Voorzitter, collega's, minister-president, het is een beetje hetzelfde thema als de vraag van de heer D'Haese, en we krijgen een tweede kans om hier een sereen gesprek over mogelijk te maken. Ik zou de collega's willen vragen om de geplogenheden van de vraagstelling in commissies te volgen, zoals het hoort. Ik denk dat we de afgelopen maanden altijd respectvol met elkaar zijn omgegaan. Het lijkt mij niet nodig om dat te veranderen, zelfs al gaat het over gevoelige of netelige kwesties.

Collega D'Haese heeft er voor een deel al naar verwezen en we hebben elkaar duidelijk geïnspireerd voor de vraagstelling, maar ik ga toch proberen nog een aantal specifieke insteken te doen.

Na een aanslepende periode van politieke instabiliteit en enkele kort opeenvolgende verkiezingen heeft Israël weer een volwaardige regering. Een eerste brok werk die op de plank ligt is de opvolging van het omstreden Amerikaanse vredesplan rond de verdere inlijving van Palestijnse gebieden. Premier Netanyahu verklaarde al meteen na zijn aantreden dat hij vasthoudt aan dat plan. Vanaf juli zouden de Israëlische nederzettingen, die illegaal zijn onder internationaal recht, in de Palestijnse gebieden onder Israëlische soevereiniteit vallen.

Deze eenzijdige annexatie is het unilateraal opzeggen van de Oslo-akkoorden en een eventuele tweestatenoplossing. Enige hoop op een vreedzame oplossing voor de Israëlisch-Palestijnse kwestie zou zo in het niets verdwijnen. Ik weet dat wij beiden gevoelig zijn voor de rechten van volkeren. Misschien moeten we vanuit dat oogpunt naar deze uitdaging kijken.

Conform het Europese standpunt is ervoor gekozen om geen zaken te doen met Israël als het gaat over deze nederzettingen. Op de website van Flanders Invest&Trade (FIT) wordt gelinkt naar het officiële Europese standpunt. Voor de volledigheid en de duidelijkheid zal ik het voorlezen. "De Europese Unie en haar lidstaten zijn van oordeel dat de Israëlische nederzettingen illegaal zijn naar internationaal recht, vrede in de weg staan en een tweestatenoplossing voor het Israëlisch-Palestijnse conflict onmogelijk dreigen te maken. De EU en haar lidstaten zullen geen wijzigingen erkennen ten opzichte van de grenzen van vóór 1967 die niet door de partijen zijn overeengekomen, ook niet ten aanzien van Jeruzalem.

De Westelijke Jordaanoever, met inbegrip van Oost-Jeruzalem, de Gazastrook en de Golanhoogvlakte zijn gebieden die sinds 1967 door Israël worden bezet.

Volgend uit het bovenstaande willen de Europese Unie en haar lidstaten Europese burgers en ondernemingen wijzen op de risico's die verbonden zijn aan economische en financiële activiteiten in de nederzettingen. (...) Voorts moet rekening worden gehouden met mogelijke schendingen van het internationaal humanitair recht en de mensenrechten."

Dit citaat staat op de website van FIT, en duidt toch op de uitdaging die er is. Ik heb daarnet al gewezen op de gevoeligheid die er is rond de rechten van volkeren en hoe we hiermee omgaan. We zien dat ook in kwesties zoals Catalonië. Ik heb er ook altijd op gerekend dat de Vlaamse Regering en het Vlaamse beleid daarin een stuk de consequentie aanhouden. Ik hoop ook dat dat inderdaad op die manier naar voren zal komen, en ik weet dat we elkaar in het verleden ook gevonden hebben als het gaat over internationale politieke kwesties. Het is belangrijk om dat Europees aan te kaarten. We hebben meer gewicht als we dat Europees doen, maar dat vraagt natuurlijk ook dat we ons als regio en als land inschakelen in die instructies, die afspraken en die strategie die daar worden bepaald. En dan merk ik toch wat vreemde kwesties.

We zien op de website van FIT inderdaad oproepen om samenwerkingen aan te gaan met Israëlische ondernemingen die net focussen op het versterken van de

Israëlische soevereiniteit in de bezette gebieden. Er is daarnet al naar verwezen, maar het gaat bijvoorbeeld om de oproep tot deelname aan een tunneling expert survey van Netivei. Dat is een bedrijf dat treintunnels wil aanleggen om nederzettingen te verbinden met het moederland. Dat lijkt ons toch wel een bijzonder actieve bijdrage aan het hertekenen van de grenzen, daar waar de Europese Unie en de lidstaten er zich expliciet toe hebben verbonden om dat niet te doen.

Een tweede voorbeeld is Shufersal, de grootste warenhuisketen van het land, die ook vestigingen heeft in de bezette gebieden. Bij de oproep om bijvoorbeeld diepvriesgroenten te leveren is er uitdrukkelijk vermeld dat de producten koosjer moeten zijn. Het is heel duidelijk dat hier op een Joods en niet op een Palestijns cliënteel wordt gemikt.

U hebt bij de eerdere schriftelijke vragen van collega D'Haese gesteld dat bedrijven die gevestigd zijn in de bezette gebieden door FIT Tel Aviv niet benaderd worden. Helaas, de bovenstaande voorbeelden zijn een bewijs dat de vestigingsplaats geen voldoende criterium is om te garanderen dat een betrokken bedrijf niet actief bijdraagt tot de nederzettingenpolitiek van de Israëlische regering. Daarvan heb ik begrepen, ook in het antwoord van daarnet, dat u het ermee eens bent dat dit een onwenselijke nederzettingenpolitiek is.

Hoe kijkt u zelf naar de aankondiging van premier Netanyahu over het uitbreiden van de Israëlische soevereiniteit in de bezette gebieden?

Schaart Vlaanderen zich nog steeds achter het Europese standpunt zoals zonet vermeld? Staan de recente ontwikkelingen in frictie met dit Europese standpunt? Vindt u dienaangaande dat er wijzigingen nodig zijn wat betreft de gevolgen voor de Israëlische politiek van onze handelsrelaties met Israël?

In welke mate screent FIT de bedrijven die bij onze ondernemingen in de picture staan op hun actieve bijdrage aan de nederzettingenpolitiek? Volstaat deze manier van werken, of vindt u dat er moet worden bijgestuurd? Ik kan mij voorstellen dat we er tot op heden van uitgingen dat alles voldoende was op deze manier. Maar misschien zou er nu een versterkte inspanning kunnen komen van de Vlaamse Regering, waarbij richting FIT de opdracht zou kunnen worden gegeven om, conform het Vlaams regeerakkoord, de mensenrechten centraal te stellen in onze internationale handelspolitiek. U weet dat dat voor onze fractie geldt voor Israël, voor Noord-Korea, voor China, en voor eventuele andere mogelijke partners. Die lat moet voor iedereen even hoog liggen. Ik dank u alvast voor uw antwoord.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega Vaneeckhout, ik dank u voor uw interessante vraag over een belangrijke kwestie. Ik ga ze ook uitgebreid beantwoorden. Ik begin met de vraag over de aankondiging van Netanyahu. Na anderhalf jaar politieke crisis heeft op 17 mei de eenheidsregering van Benjamin Netanyahu en Benny Gantz het vertrouwen van het Israëlische parlement gekregen. Netanyahu wordt voor de vijfde keer premier, voor de periode tot november 2021, waarna Gantz, nu minister van Defensie, de post van premier zal overnemen.

Als onderdeel van hun regeerakkoord zijn Benjamin Netanyahu en Benny Gantz het erover eens dat de nieuwe regering op 1 juni kan beginnen met het toepassen van de Israëlische soevereiniteit over de nederzettingen en de Jordaanvallei.

Deze annexatie zou een eerste stap betekenen in de uitvoering van het omstreden vredesplan dat president Trump op 28 januari 2020 voorgesteld heeft. De EU heeft van bij het begin negatief gereageerd op het Amerikaans vredesplan. Hoge vertegenwoordiger Josep Borrell stelde onder meer het volgende: "De Europese Unie erkent de Israëlische soevereiniteit over de gebieden die sinds 1967 bezet zijn niet."

Gelet op de mogelijke concretisering van de annexatie door de kersverse Israëlsche regering werd deze kwestie opnieuw opgenomen op Europees niveau. Na afloop van de Europese Raad Algemene Zaken van 15 mei 2020 liet hoge vertegenwoordiger Borrell het volgende optekenen: "De EU zal elk mogelijk initiatief van Israël om delen van de Westelijke Jordaanoever te annexeren ontmoedigen."

Waarnemers waren het er van bij het begin over eens dat de uitvoering van het Amerikaanse vredesplan tot een heropflakking van geweld zou kunnen leiden in het Midden-Oosten. Ik kijk dan ook met bezorgdheid naar deze ontwikkelingen.

Schaart Vlaanderen zich nog steeds volop achter het Europese standpunt? Alle pogingen om vrede te bewerkstelligen, en ook de positie van de EU in deze kwestie, gaan uit van onderhandeling tussen beide partijen, een terugkeer naar de grenzen van voor 1967, een stopzetting van de nederzettingenpolitiek en een gedeeld statuut voor Jeruzalem. De Vlaamse Regering wijst op het belang van het respect voor het internationaal recht, zoals meermaals geëxpliciteerd in de resoluties van de VN-Veiligheidsraad.

Indien een daadwerkelijk annexatie geconcretiseerd dreigt te worden, dan zal de Vlaamse Regering binnen de Belgische interfederale overlegcomités het belang van het respect voor het internationaal recht verdedigen in functie van het uitwerken van een Europese standpunt.

Mocht de Israëlsche regering doorgaan met deze plannen, dan gaat dit lijnrecht in tegen het huidige Europese standpunt.

Dan vraagt u mij naar de mogelijke gevolgen. Het lijkt me wijs om een eventuele reactie op een daadwerkelijke annexatie van delen van de Westelijke Jordaanoever op Europees niveau uit te klaren. De EU-handelsrelaties met Israël passen immers sinds 2000 in een associatieovereenkomst. In artikel 83 van die overeenkomst wordt expliciet verwezen naar het huidige territorium van de staat Israël, wat in het geval van een annexatie zou wijzigen en dus ook potentieel een herziening van deze overeenkomst noodzakelijk zou maken. Ik zal de evolutie van dit dossier dan ook met grote aandacht volgen.

U had nog een aantal vragen over FIT, die een beetje vergelijkbaar zijn met die van de heer D'Haese. FIT Tel Aviv screent de locatie van elk Israëlsch bedrijf voordat FIT Tel Aviv ermee aan de slag gaat. Het controleren van het adres van het bedrijf is het enige criterium dat FIT Tel Aviv gebruikt om te bepalen of een bedrijf uit de nederzettingen komt of niet. Het adres van het Israëlsch bedrijf in kwestie wordt gecontroleerd, hetzij op de website van het bedrijf, hetzij op Google Maps.

Het achterhalen van de precieze interne bedrijfsprocessen en commerciële activiteiten van een bedrijf met activiteiten in de nederzettingen is informatie waar FIT, behalve via de algemene mediakanalen, moeilijk zicht op krijgt.

In de twee gevallen die u aanhaalt, gaat het steeds om aanvragen tot samenwerking met relatief grote bedrijven die activiteiten ontwikkelen over het volledige Israëlsche grondgebied en waarvan de activiteiten in de nederzettingen slechts een beperkt deel van hun activiteiten inhouden. Zo beheert Netivei Yisra'el, uit uw eerste voorbeeld, een wegennet van 7700 kilometer wegen, 1200 bruggen en een reeks tunnels. De specifieke vraag had betrekking op het inhuren van knowhow in verband met het bouwen van longrocktunnels, wastewatertunnels en longrailway-tunnels voor het hele grondgebied van Israël.

Shufra-Sal of Shufersal is inderdaad de grootste warenhuisketen van het land met 360 vestigingen over heel Israël. De hoofdzetel doet hier een oproep naar verschillende soorten voedsel zonder specifieke geografische aanduiding en valabel voor heel het land. De vraag naar het koosjer karakter van de goederen is dan ook

vrij logisch. Als men vraagt om koosjere goederen naar Israël te brengen, dan vind ik het een beetje raar om daaruit af te leiden dat het bedrijf zich alleen op Joden richt. Dat zou hetzelfde zijn als stellen dat scholen bij ons, waarin halalvoedsel wordt aangeboden, zich alleen op moslims zouden richten. Ik geloof niet dat dat altijd het geval is.

In het algemeen en opnieuw: FIT Tel Aviv vermijdt resoluut contacten met bedrijven in de bezette gebieden. Als een bedrijf uit de nederzettingen door een Vlaams bedrijf – om welke reden dan ook – wordt genoemd, vestigt FIT Tel Aviv de aandacht van dat bedrijf op het feit dat het Israëlische bedrijf in kwestie afkomstig is uit de bezette gebieden en waarschuwt FIT Tel Aviv het voor de gevolgen van het zakendoen met dit bedrijf. Het gaat hier dus over twee bedrijven die niet gevestigd zijn in de bezette gebieden. Dat een warenhuisketen over het hele land vestigingen heeft, zal wel zijn zeker. Of die daarmee de kolonisatiepolitiek hand- en-spandiensten levert, denk ik eerlijk gezegd niet.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister-president, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik merk ook dat er een ernst uit spreekt over de manier waarop er naar deze thematiek wordt gekeken. Het moet met argusogen gevolgd worden in de komende maanden en jaren wat de evoluties hiervan zullen zijn, want het is heel duidelijk dat het een slecht signaal is wat er allemaal aan het gebeuren is. We staan verder dan ooit af van mogelijke oplossingen in dit dramatische en tragische conflict.

Ik vind het goed dat Vlaanderen zich aligneert op een Europese strategie. Ik ben het ermee eens dat we op ons eentje dergelijke diplomatieke en veiligheidsuitdagingen, dergelijke bloederige conflicten met een gigantische menselijke impact, niet helemaal zullen oplossen. Daarom is er noodzaak aan een gecoördineerde Europese strategie die uiteraard uitgedragen wordt door alle partners binnen Europa. Ik ben blij om te horen dat Vlaanderen die lijn mee zal verdedigen en dat u expliciet zegt dat, als dit voornemen waargemaakt wordt, dit lijnrecht ingaat tegen het Europese standpunt.

Op welke manier hebt u hierover contact met de Europese partners? Zijn er hierover al intra-Belgische contacten geweest? Op welke manier wil Vlaanderen, samen met de federale overheid, het voortouw nemen om deze problematiek op Europees niveau aan te kaarten om veroordelingen op een snelle manier te doen? Omtrent een aantal andere conflicten of uitdagingen, ook binnen Europa, zijn we vaak trekker geweest. Het zou onze Vlaamse overheid in dezen ook sieren mochten we mee de rug rechten en een duidelijke veroordeling uitspreken en er misschien verdere gevolgen aan verbinden.

U verwijst ernaar dat op dit moment de vestigingsplaats het enige criterium is. Dat lijkt op zich een logisch criterium, maar er zijn zeer sterke signalen dat bedrijven, waaronder de twee genoemde, toch een bepaalde bijdrage leveren aan het versterken van die nederzettingen. Ik snap dat een supermarkt uiteraard niet rechtstreeks bijdraagt aan de nederzettingenpolitiek, maar hoe meer voorzieningen er in die nederzettingen zijn en hoe meer ze uitgerust worden voor mensen die daar leven, hoe definitiever en structureler de aanwezigheid in die gebieden wordt. We zijn het er allemaal over eens dat dit een onwenselijke evolutie is als het gaat over internationale veiligheid en vooral over mensenrechten van de bevolking ter plaatse.

Als er sterke signalen zijn dat dit het geval is – ik begrijp dat FIT niet altijd alle informatie heeft –, vindt u het dan toch noodzakelijk dat er stappen worden gezet, dat er meer proactief wordt geïnformeerd en dat er aan de betrokken bedrijven signalen worden gegeven dat we onze eigen kanalen niet meer ter beschikking stellen om hen economisch te versterken? Ik geloof voor dit conflict zeer sterk in

een gestructureerd antwoord op Europees niveau dat gebruikmaakt van meer harde power, zoals economische handelsrelaties. Dat zal noodzakelijk zijn om deze totaal onwenselijke evolutie tegen te gaan. Ik hoop dat we de versnellingsknop durven opendraaien en dat we stappen vooruit kunnen zetten in onze ambitie voor een waarden-, mensenrechtengedreven en consequente gecoördineerde Europese aanpak. Gezien de huidige signalen is 'business as usual' geen wenselijke evolutie.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Dank uw wel, voorzitter, ik denk dat ik altijd de spreektijd heel erg in het oog houd. Ook hier zal ik heel kort zijn en niet de hele tijd zeggen wat ik al gezegd heb.

De thematiek is zo belangrijk dat ik blij ben dat ze aan bod komt. Maar we zijn ook blij dat we bezorgdheid zien bij de minister-president, want het mag duidelijk zijn dat voor sp.a enige annexatie van de Palestijnse gebieden helemaal niet kan, dat dat een definitieve streep zou trekken door de rekening van vrede, een ernstige schending zou zijn van het internationaal recht, de verhoudingen in het Midden-Oosten zeer fel op scherp zou zetten en een door de VN en internationale genootschappen gesteunde tweestatenoplossing eigenlijk onmogelijk maakt. Ik meen goed begrepen te hebben dat Vlaanderen hier de lijn van de EU volgt en ik denk dat dat ook is wat we moeten doen, wat niet wegneemt dat we daar – zoals collega Vaneeckhout vroeg – zelfs de lead in zouden kunnen nemen als de opportuniteit zich voordoet.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord. Mag ik ook vragen om kort te zijn?

Jos D'Haese (PVDA): Goed, en ik doe mijn best om het ook krachtig te houden.

Minister-president, u hebt eindelijk iets interessants gezegd. U hebt gezegd dat een supermarkt wel over heel het land actief kan zijn, maar dat dat niet wil zeggen dat die daarom de kolonisatie versterkt. Dat is heel interessant, want dat is nu net de absolute kern van de zaak – u vindt dat blijkbaar niet leuk om over te babbelen, maar bon. Dat is de kern van de zaak, want het is niet in heel het land dat die supermarkt actief is. De bezette gebieden, minister-president, maken geen onderdeel uit van Israël, die zijn geen onderdeel van dat land. Bedrijven die dus in die bezette gebieden, in die illegale kolonies in bezet gebied – verboden volgens het internationaal recht – actief zijn, schenden het internationaal recht en daar zouden wij niet mee mogen samenwerken. Als u zegt dat de activiteiten van de bedrijven waar het over gaat slechts beperkt zijn in de bezette gebieden, is dat niet eens het punt. De vraag is niet of het 1 procent of 100 procent is in de bezette gebieden, het punt is dat ze aanwezig zijn in de bezette gebieden. En dat gaat in tegen het internationaal recht en daar zouden wij niet mee mogen samenwerken.

Ik heb dus een heel duidelijke vraag – misschien kunt u er deze keer wel op antwoorden. Bent u bereid om ervoor te zorgen dat FIT effectief de zaken die u net beloofd hebt, echt naleeft, en dus niet enkel met een formaliteit van het controleren van het vestigingsadres, maar dat FIT effectief niet meer zal samenwerken met bedrijven die actief zijn in de bezette gebieden? Bent u bereid om dat te garanderen, om daarvoor stappen te zetten, of blijft u liever mee schuldig aan de inbreuken op het internationaal recht?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Om op de vragen van de heer Vaneeckhout te antwoorden: dikwijls worden in verkiezingstijd en daarna bij regeringsvormingen zaken afgesproken of verklaard die dan daarna toch niet helemaal in de praktijk gebracht worden. In die zin hebben wij op dit moment nog geen contact op

Europees vlak, ook niet intra-federaal, om hiertegen al ten strijde te trekken. We willen eens kijken of de soep zo heet gegeten wordt als ze opgediend wordt. Maar dat enige alertheid op zijn plaats is, dat is wel duidelijk. We zullen die zaken dus opvolgen.

Verder zie ik op dit moment geen noodzaak om de politiek die FIT tot nu toe voert, te wijzigen. Ik ga geen wijzigingen aan die politiek doorvoeren en we zullen kijken wat er zich verder afspeelt in Israël en ook op Europees niveau kijken welke zaken mogelijk zijn. Daarmee denk ik dat ik ook de vraag van de heer D'Haese beantwoord heb.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u wel voor uw antwoord, minister-president. Het is goed dat we in alle ernst op deze thematiek ingegaan zijn vandaag, en ze zal ook de komende maanden en jaren nog wel aan bod komen. Ik hoop alvast met u – en ik doe dat niet veel als er regeerakkoorden aangekondigd worden – dat de soep inderdaad minder heet gedronken wordt dan ze opgediend wordt.

Ik maak me hierover wel grote zorgen en ik denk dat ik hiermee niet alleen ben. Als we de signalen op het terrein volgen, is er toch wel degelijk iets aan de hand.

Ik zou mijn oproep nog eens willen herhalen om het FIT de opdracht te geven om zijn ruime expertise in de regio te gebruiken om handelsvoorstellen en initiatieven beter te screenen op banden met illegale nederzettingen, ook met de infrastructuur ter plaatse. Ik denk dat een dergelijke dienstverlening en economische ontwikkeling wel degelijk bijdraagt tot een structurele verankering van deze illegale kolonies.

Ik ben alvast zeer blij dat er het voornemen is om op Europees niveau mee aan de kar te trekken. Het zou een goede zaak zijn om dat ook op te nemen met de collega's in de andere deelstaten en eventueel ook op federaal niveau. We moeten vooral de komende maanden nagaan hoe we een Europees gecoördineerde strategie kunnen uitbouwen die we dan zeer consequent en met de nodige aandacht kunnen uitrollen in Vlaanderen om op die manier de mazen in het net, die er duidelijk nog zijn, te dichtten. De mensen in de regio over wie het gaat, verdienen dit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.